

References:

1. Alpatov V. M. History of linguistic teachings. Tutorial. – 2nd ed., corrected / V.M. Alpatov – Moscow: “Languages of Russian Culture”, 1999. – 368 p.
2. Bennet M.J. Towards Ethnorelativism: A Developmental Model of Intercultural Sensitivity // Education for the Intercultural Experience / Paige R.M. (ed.). – U.S.A.: Intercultural Press, 1993. P. 21–71.
3. Berlo David Kenneth. The process of communication. – New York.: Holt, Rinehart, & Winston, 1960. – 125 p.
4. Everett M. Rogers, William B. Hart, & Yoshitaka Miike. Edward T. Hall and The History of Intercultural Communication: The United States and Japan. Keio Communication Review №. 24. – 2002. – 5 p.
5. Griffin, Emory A. A First Look at Communication Theory (6 ed.). – McGraw-Hill, 2006. – 55 p.
6. International Journal for Cross-Disciplinary Subjects in Education (IJCDSSE), Volume 1, Issue 1, March 2010.
7. Lusting M.W., Koester J. Intercultural competence. Interpersonal communication across cultures. – Longman, 1999. – 401 p.
8. Ter-Minasova S.G. Language, personality, Internet // Bulletin of Moscow State University. Linguistics and intercultural communication. 2000. – № 4.
9. Ter-Minasova S.G. Language and intercultural communication / S.G. Terminisova. – Moscow: Word, 2000. – 624 pp.
10. Vereshchagin, E. M. Language and culture. : methodical guidance / E.M. Vereshchagin, V. G Kostomarov. – 4th ed. – Moscow: Russian language, 1990. – 246 pp.
11. William, B. (ed.), Cross-Cultural and Intercultural Communication, Thousand Oaks: Sage. – 2002. – P. 191-208.
12. Wiseman, Richard L (ed.), Intercultural communication theory, Thousands Oaks: Sage. – 2003. – P. 247-270.
13. Zhukova I. K., Lebedko M. G. American Quilt: A Reference Book on American Culture. Vladivostok: Dvhu, 1999. [Electronic resource]: <http://ifl.wl.dvgu.ru/nauka/bazydannyyx>

Шевченко М.Є.

викладач,

Київський національний університет культури і мистецтв

ВИХОВАННЯ ЦІННОСТЕЙ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВНЗ

На сучасному етапі розвитку українського суспільства, яке характеризується тенденцією до європейської інтеграції, згідно з загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти [1] все більше уваги приділяється підготовці висококваліфікованих фахівців. Концепція мовної освіти визначає мету і завдання, принципи вивчення мов, структуру і зміст навчання, умови реалізації. Вона ґрунтується на основних положеннях Конституції України, Законів України «Про освіту», Державної національної програми «Освіта».

Метою дослідження є формування ціннісних пріоритетів міжкультурного спілкування студентів у ВНЗ. Пропонується, що на початку навчання студентам важливо вказати на необхідність оволодіння цінностями міжкультурного спілкування, визначити мотивацію до їх формування. Це можна здійснити у процесі бесіди та анкетування, яке вяснить відношення студентів до правил спілкування, мовного етикету, знань традицій.

Анкета має бути побудована таким чином, що перелік питань призведе до розуміння того, як мало він приділяє уваги культурі спілкування, вивченню мови. Відповівши на запитання, студент подумає про необхідність оволодіння цінностями комунікації. Процес формування цінностей міжкультурного спілкування передбачає колективну роботу викладача із студентами протягом першого року навчання. Студенти розглядають комунікативні правила, обговорюють етичні норми, вчать адекватній реакції у різних ситуаціях спілкування, розбираються у причинах конфліктів та шукають шляхи їх вирішення.

Одночасно з цим формується ціннісне відношення до іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації. На заняттях з іноземної мови пропонується використовувати таку тематику, яка дозволить студентам, співставляючи різні культури та комунікативні норми, аналізувати схожість та відмінність у правилах спілкування, а з другого боку – виділити загальнолюдські цінності, що є базовими для будь-якої культури.

Щодо формування цінностей міжкультурного спілкування на заняттях англійської мови, необхідно зазначити, що іноземна мова вивчається бакалаврами протягом всього першого року. Можна розробити систему тематично орієнтованих занять в рамках вивчення дисципліни «Англійська мова», виділяючи цінності проблематики та опори на мовні засоби. Розроблена структура повинна опиратися на такі теми, як “Friendship” («Дружба»), “Value of education” («Цінність освіти»), “Tolerance” («Толерантність»), “Traditions” («Традиції»), а з іншої сторони, можна запропонувати студентам такі мовні вправи, які б закріплювали навички англійської мови. Мова йде, наприклад про наступні вправи:

- Знайдіть українські/англійські еквіваленти слів та словосполучень;
- Доповніть розпочаті англійські речення;
- Згодитись чи ні з наступними твердженнями;
- Вжити виділені слова та словосполучення у власних реченнях;
- Висловіть свою думку щодо запропонованих тем.

Наступний етап може характеризуватися зануренням у мовну атмосферу шляхом співставлення у процесі вивчення мов і культур, що здійснюється також на заняттях з англійської мови. Студенти могли б проводити аналогії, співставляти правила мовного та культурного спілкування, моделюючи ситуації та аналізуючи як загальнолюдські цінності та норми комунікації, так і різницю у правилах спілкування представників різних країн, обумовлених різними соціальними, історичними, культурними нормами.

По закінченню курсу студентам пропонується пояснити в усній формі, чи змінилося їх ставлення до англійської мови, як до мови міжкультурної комунікації, і які домінанти міжкультурного спілкування вони виділили б окремо.

Студенти можуть аргументувати свою позицію та проявляти певне ставлення до ціннісних орієнтацій міжкультурного спілкування. Можна виділити такі домінанти, як Знання іноземної мови, Толерантність, Дружелюбність, Самостійність, Позбавлення від стереотипів.

Важливе вміння чітко і вільно спілкуватися англійською мовою. Студент повинен мати мету для досягнення успіху, мати сильний характер, проявляти впевненість у своїй справі, буди відповідальним та приймати швидко рішення. Необхідно також намагатися зрозуміти точку зору партнера, мати глибокі професійні знання та знання іноземних мов.

У процесі обговорення цих проблем важливо виявити прагнення студентів до зведення даних ціннісних орієнтацій до рангу норми.

Формування цінностей міжкультурного спілкування здійснюється також у процесі вивчення дисциплін гуманітарного блоку.

Дослідники вважають, що не завжди випускники немовних ВНЗ здібні здійснювати комунікативні акти, які адекватні мовній ситуації. До числа самих розповсюджених комунікативних бар'єрів відносяться: а) відсутність спеціальної підготовки та досвіду; б) невміння чітко висловлювати думки або передавати ідеї; в) неточності у письмовій комунікації; г) неспроможність бачити особливості системи цінностей та сприйняття інформації, а також невміння слухати іншого.

Здібність використовувати мову в якості засобу спілкування і є комунікативна компетенція, яка передбачає, на думку В.Н. Янушевського, «оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності та основам культури усної та письмової мови, вміннями та навичками використання мови у різних сферах та ситуаціях спілкування [2, с. 123].

На думку багатьох дослідників, метою навчального процесу має бути саме виховання мовної культури студентів, так як, перш за все, культура мотивує вибір мовних засобів, до того ж мовна культура є частиною загальної культури людини, відображає культуру його мислення і поведінки, здійснює вплив на ефективність його мовленнєвої діяльності. Можливим результатом процесу формування ціннісних домінант міжкультурного спілкування в рамках підготовки у ВНЗ вважається розвиток у студентів високої культури міжособистісного та міжнаціонального спілкування, що стане можливим за умов духовного та соціального розвитку особистості студента, оволодіння ним професійними знаннями, вміннями, навичками.

Список використаних джерел:

1. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment. – Cambridge University Press, 2001. – 260 p.
2. Янушевський В.Н. Речевая компетентность в коммуникативной культуре педагога: практикоориентированная монография. Ульяновск: УИПКПРО, 2007. – 205 с.